RASPOETIN

RUSSISCHE ONTHULLINGEN door Herman Theodor von Zancka. Geautoriseerde vertaling van Mevrouw D. Logeman—Van der Willigen

(Vervolg.)

Ach," antwoordde hij, „ik twijfel er niet aan, dat u het nu misschien gelooft, maar er kan een oogenblik komen waarop u uw eigen veiligheid koopen kunt door mij te verraden en dan doet u het, dat doet iedereen. Neen, ik kan niet weerkeeren, ik zou toch in één voortdurenden angst voor u zijn. En juist die voortdurende angst ruïneert je zenuwen."

„U kunt in plaats daarvan toch in Duitschen dienst gaan ?"

Hij zuchtte.

„Ik ga terug om den man die het geheim weet te vinden."

Opeens schoot mij iets te binnen.

„Pas op. Ik weet toevallig dat die brief in de handen der Duitschers zou moeten vallen, wat ook gebeurd zou zijn als Vladimir Alexandrovitj het niet verhinderd had. Dat was reeds afgesproken. U zou alleen u zelf maar in het verderf storten."

„Alle drommels," riep hij, „is u daar zeker van ?"

„Absoluut zeker."

„Dan had Vladimir Alexandrovitj me dus gewoon in het ongeluk gestort als ik gedaan had wat ik beloofde ?"

„Ja, zijn plan was heel zeker om u door de Duitschers te laten arresteeren."

„Lieve hemel, wat moet ik beginnen ?"

„Waar zijn uw vrouw en kinderen ?"

„In Riga."

„Tracht hen zoo gauw mogelijk het land uit te krijgen."

„Denkt u dat die schurken hun een pas zullen geven? Nooit van mijn leven."

„Laat dan een valschen maken."

„Als ik maar geld had."

Ik haalde honderd roebel uit de Russische staatskas uit mijn portefeuille. Hij bedankte mij en stapte haastig den waggon uit.

Aan het volgend station verdween hij.

Toen hij bij het portier stond, vroeg ik :

„Wie is dokter Chajes eigenlijk ?"

„Weet u dat niet ? Dat is de hoofdspion van Servië in Berlijn."

Op deze woorden ging hij heen, en dien dag zag ik hem niet meer. Of hij werkelijk aan het volgende station afstapte, of terugkeerde, weet ik niet.

Ik was weer alleen; ten prooi aan wonderlijke gedachten en één en al verbazing. Wat zou ik op mijn beurt nu doen ?

Ik haalde den brief te voorschijn.

Dat papier was zeer eigenaardig. Ik herinner mij nu niet woordelijk meer wat er op stond, maar het was een nieuw geheimschrift, dat ik nog nooit gezien had, maar feitelijk slechts een vereenvoudiging van een ander dat meer in gebruik was. Wat er op het papier stond, was ongeveer dit :

September morgen
alle troepen.
Niets
omdat
waarschijnlijk absoluut dadelijk land verzekeren.
Onmogelijk de minister
de koning persoonlijk excellentie allen.
spoorwegen, want ik
dat, als het u behaagt
Zijn majesteit meer dan ooit.

Zoo gauw ik kon raffelde ik er met potlood een copie van en verbrandde daarop den brief. Aan het volgende station adresseerde ik de copie aan een dame, een zeer goede vriendin, in Londen. Natuurlijk had ik op hetzelfde blad een brief met inkt geschreven, waar niets dan banale phrasen in stonden.

Maar deze brief heeft haar nooit bereikt.

Het boven gecopiëerde geheimschrift is eenvoudig genoeg, maar kan toch niet ontcijferd worden als men het geheim niet kent. Ik was daarom overtuigd, dat er een tweede deel van den brief bestond en waarschijnlijk ook wel een derde. Door ze op elkaar te leggen of samen te voegen, kon men waarschijnlijk heel den inhoud te weten komen. Maar hoe het precies in elkaar zit kan alleen degeen uitmaken die in het bezit is van het in het Fransch geschreven origineel. Ik heb het vertaald volgens wat ik er mij van herinner. Ik zat ondertusschen in de coupé te wachten op wat er nu verder gebeuren zou. En nauwelijks een uur later kwam het. Aan een klein station stapten er drie Duitsche douaniers in den trein, die dadelijk daarop in mijn coupé verschenen. Ik werd op het station geroepen. De oudste deelde mij op een koelen, beleefden toon mee, dat ik verdacht werd van sigaretten te smokkelen en dat ik onderzocht zou worden. Ik moest mij uitkleeden en de drie douaniers zochten op alle mogelijke plaatsen naar sigaretten, vooral daar waar sigaretten met geen mogelijkheid verstopt konden worden. Mijn bagage kreeg ik in een allesbehalve aangename conditie terug. Zij hadden hun werk gedaan met heel veel pedanterie en perfectie. De borstels waren gebroken, het fleschje met tandwater was stuk geslagen, alles wat maar een stukje papier verbergen kon, was onderzocht. Er was geen stukje kleeren in heel mijn bagage heel gebleven.

Maar er werd natuurlijk niets gevonden. Ik was op mijn beurt woedend en raasde en tierde en eischte schadevergoeding voor alles wat gebroken en bedorven was en voor den tijd dien ik verloor, want de trein was ondertusschen voortgegaan.

De douanier keek mij ernstig aan en vroeg hoeveel schadevergoeding ik eischte :

„Driehonderd mark," zeide ik.

Tot mijn ongehoorde verbazing haalde hij drie biljetten van honderd mark uit zijn zak. Ik ben nooit zoo teleurgesteld geweest ; maar de man keek mij zonder eenige verwondering aan en zeide dat ik nu geen verdere reden tot ontevredenheid had, want dat ik nu had wat ik wenschte. Ik ontdekte een glimlach op zijn overigens zoo ernstig gelaat en kon niet nalaten om zelf ook in lachen uit te barsten.

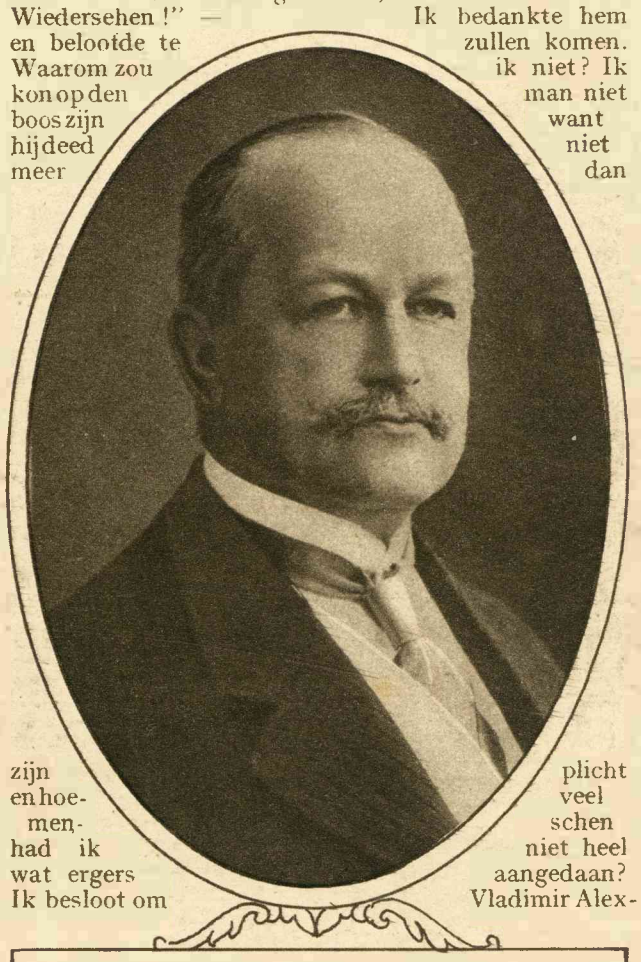
„En mijn gescheurde kleeren dan," vroeg ik.

„Die kunnen gemaakt worden."

Natuurlijk was hij geen douanier, maar een hoofdagent van den geheimen informatiedienst en hij begreep heel goed dat ik wist hoe de zaak in elkaar zat.

Bij het heengaan, zeide hij :

„Ik maak u natuurlijk mijn excuses voor den last dien ik u veroorzaakt heb. Als u klaar bent, wilt u mij misschien het genoegen doen om bij mij te komen eten. Ik woon in het gele huis, hier recht over. Auf Wiedersehen !" — Ik bedankte hem en belootde te zullen komen. Waarom zou ik niet? Ik kon op den man niet boos zijn want hij deed niet meer dan zijn plicht en hoeveel men schen had ik niet heel wat ergers aangedaan? Ik besloot om Vladimir Alexandrovitj flink voor mijn vernielde kleeren te laten betalen, — als ik tenminste ooit terugkeerde. En ik wil niet ontkennen dat ik met de gedachte rondliep of ik het geheim niet zou verkoopen.

ONDERSTAATSSECRETARIS MENGE.
Tot gevolmachtigde in den Bondsraad van Elzas-Lotharingen, werd in de plaats van den overleden Staatssecretaris Freiherr Von Stein, benoemd de onderstaatssecretaris van Justitie en Eeredienst Menge.

Na ongeveer drie uur gewacht te hebben, waren de naden van mijn sportcostuum dichtgenaaid en maakte ik mijn opwachting in het gele huis, waar ik vriendelijk ontvangen werd door den zoogenaamden douanier, die nu niet langer in uniform was.

We aten gebakken visch en dronken een glas zuren, witten wijn terwijl we over allerlei mogelijke zaken samen spraken.

„Hoe heet u ?" vroeg mijn gastheer plotseling.

„Jablonski."

Het antwoord verraste hem blijkbaar. Hij had niet gedacht dat ik mij dien naam toegeëigend zou hebben.

Hij verviel in gedachten en ik zag dat hij over iets piekerde.

„Voor wien houdt u mij eigenlijk, daar u mij als een boosdoener behandelt ?"

„Voor niemand anders dan Jablonski," zeide hij lachend. „Ik begrijp die geschiedenis niet. Heeft u geen lust om me een verklaring te geven ? U weet immers heel goed, dat alles afgesproken werk is ?"

„Wat is afgesproken ?" vroeg ik.

„Enfin, laat ons de zaak maar laten rusten," zeide hij ongeduldig, en wij eindigden den maaltijd zwijgend.

„U blijft hier," zeide hij na een oogenblik.

„Met welk recht ?"

„Dat is onze zaak."

„Ik zou denken dat het evengoed de mijne was. Ik ben het immers die met mijn persoon moet boeten voor uw slechte gehumeurdheid."

„Jablonski," zeide hij, „er heerscht hier een misverstand dat we tot ons beider welzijn uit den weg moeten ruimen. We hoeven hier geen verstoppertje te spelen. We kennen u heel goed, u is dikwijls naar Berlijn gereisd, nog vaker naar Weenen, en we hebben uw fotografie in alle uitgaven, en face, en profil en van achteren, met hoed en zonder. Door iemand, dien u heel goed kent, hebben wij bericht gekregen dat u in aantocht waart met een brief, en u heeft geen brief. Wat beteekent dit ?"

„Contra orders vermoedelijk," zeide ik, „ik heb geen brief bij me en ik heb er ook nooit een gehad."

„Het is maar het best om de waarheid te spreken," zeide hij. „De brief, dien u aan het vorige station verzonden hebt, zal chemisch nauwkeurig onderzocht worden en de geadresseerde zal door onze Londensche agenten bewaakt worden."

„Ik heb geen brief," zeide ik. „Zal ik daarom tot aan mijn sterfdag hier moeten blijven ? Ik zal bij den Russischen gezant in Berlijn een klacht indienen."

Hij begon te lachen.

„De Russische gezant ! Die is goed. Dat meent u niet. U kunt trouwens heel goed naar Berlijn gaan, dat kan ons niet schelen. Tusschen twaalf en één passeert de nachttrein hier. Goede reis, Meneer Jablonski."

Ik vertrok, heelemaal verbouwereerd door die ingewikkelde geschiedenis die ik toen nog niet begreep.

Maar weldra zou alles mij duidelijk worden. De trein was nauwelijks in beweging of Meneer Jablonski komt er in met een anderen heer. Hij werpt zich op de bank vlak over mij neer, terwijl een vloed van woorden over zijn lippen kwam.

„U is zoo dom niet als u er uitziet en u voor wilt doen," zeide hij.

„Ik heb heel goed gezien wat u met den brief gedaan hebt, maar u bent er niet in geslaagd, want Klaus heeft er zich dadelijk meester van gemaakt. Maar nu hebt u in ieder geval een prachtig zaakje in de war geschopt ; enfin, daar kan niemand iets aan doen, iedereen is zich zelf het naast en iedereen doet wat hij zelf het best vindt. Weet u ook of Klaus den brief ontcijferd heeft ?"

„Welke Klaus ?"

„De zoogenaamde douanier, een drommels geschikte vent, een van hun beste. Jullie kunt overtuigd zijn, dat dit een heel extra zaakje is."

„Wat vroeg u mij ook weer ?" zeide ik om het gesprek weer aan den gang te brengen.

„Of hij den brief ontcijferd heeft ?"

„Dat geloof ik niet. Ik heb het origineel vernietigd, wat ik in de bus wierp was niet meer dan een heel zwakke copie in potlood."

„Daar komen ze dadelijk achter, dat is geen kunst. Ik heb dat meer gezien. De letters worden zoo duidelijk gemaakt als iets !"

Jablonski vertelde nu, dat de heer, dien hij bij zich had, het geheim kende. Hij had hem aan het station bij de grens ontmoet en zij waren er het samen over eens geworden om geld uit het zaakje te slaan. Ondertusschen was hij op precies dezelfde wijze als ik onderzocht en de brief, die ook aan Dr. Chajes te Berlijn geadresseerd was, was hem ontnomen.

We praatten er lang over wat de bedoeling van heel de historie was. Jablonski had een verklaring, die zonder twijfel de ware was. In de Russische kringen, die absoluut een oorlog wenschten, en wel tot iederen prijs, had men ten slotte een middel ter hand genomen dat even gevaarlijk als afdoende was. Men wilde met opzet documenten in Duitsche handen laten komen, waaruit bleek dat er in Rusland groote toebereidselen gemaakt werden voor een oorlog. Hierop kon de Duitsche regeering niet anders doen dan ook toebereidselen maken, waar men dan later partij van kon trekken om de eigen toebereidselen te verontschuldigen.

Juist dezelfde taktiek beoefenden de Duitschers bij het uitbreken van den oorlog. Zij lieten de Berliner Lokal-Anzeiger plotseling den 30sten Juli een extra blad uitgeven, volgens welk de Duitsche regeering bevel had gegeven tot algemeene mobilisatie. Wel werd het bericht onmiddellijk tegengesproken, maar het had reeds dienst gedaan. Het was de vonk in de kruitton, want de Russische regeering wilde of kon niet gelooven dat het tegenbericht juist was. Toen het zóóver gekomen was, wenschte de Duitsche regeering oorlog, en opdat de Russen zich niet op het laatste oogenblik terug zouden trekken, of nieuwe redenen tot uitstel voorwendden om geheel te kunnen mobiliseeren, provoceerde men op deze wijze den oorlog.

Dezelfde taktiek werd ook weer door de Russen aangewend. Wie eigenlijk de handelende personen waren, weet ik niet, maar het gebeurde met goedkeuring van den minister van oorlog. En ik verdenk ook zeer sterk vorst Kyrill en heel diens omgeving, in het kort gezegd heel de pan-slavische en chauvinistische kliek. Om te constateeren dat men werkelijk de kwestie met Duitsche spionnen had afgesproken, had Vladimir Alexandrovitj mij die wonderlijke reis laten doen. Het is duidelijk dat de Duitschers er geen flauw begrip van hadden hoe de zaak eigenlijk in elkaar zat. Zij meenden met een gewonen Russischen spion te doen gehad te hebben en zij hadden heel zeker veel geld betaald voor hetgeen men absoluut in handen wilde doen krijgen. Waarschijnlijk bevatte de brief een verzekering voor militairen bijstand aan Servië en een pochend bericht over de slagvaardigheid van het Russische leger.

(Wordt vervolgd).